

Vergaderen over het milieu wordt weer leuk met BULLSHIT BINGO!

Er wordt wat afvergaderd over het milieu! Over fijn stof, over het klimaat, over spaarlampen, over bestrijdingsmiddelen, enzovoort enzovoort. Veel van die bijeenkomsten hebben hebben hetzelfde doel als vroeger het opdreunen van de vulkanen van Java of de Graven van Holland, het is een soort inprentoefening, zodat je je leven lang hetzelfde blijft herhalen: dit is de de eeuwige, nooit veranderende waarheid zoals wij hem geleerd hebben.

Maar de wereld verandert natuurlijk wel: heel veel milieuproblemen worden opgelost of zijn dat zelfs nooit geweest, het is eigenlijk complete bullshit om je daar nog druk over te maken. Hoogste tijd dus om die milieuvergaderingen eens op te vrolijken met een partijtje *bullshit bingo*.

Tijdens de vergadering kruist U op het onderstaande lijstje aan welke van deze holle, nietszeggende, onzinnige, onware of achterhaalde opmerkingen er worden gemaakt. Alle vakjes aangekruist? Dan staat U op en roept: **Bullshit!! Dit vereist natuurlijk wat durf, maar het zal U verbazen hoeveel mensen er ook zo over denken.**

Onderaan staat *waarom* deze kreten BULLSHIT zijn.

1-De zon schijnt gratis en de wind waait ook gratis	2-Straks krijgen we malaria in Nederland!	3-De mens mergelt de aarde uit	4-Het is nog nooit zo warm geweest	5-Ons voedsel wordt steeds minder betrouwbaar
6-Duurzaam	7-De temperatuur op de pool stijgt steeds sneller	8-We moeten een betere wereld aan onze kinderen achterlaten	9-Het milieu wordt steeds viezer	10-De PLANEET is in gevaar
11-We moeten in harmonie met de natuur leven	12-Er bestaat wereldwijd consensus over de klimaat verandering	13-De Amazone als de longen van de aarde	14-Van bestrijdings middelen krijg je kanker	15-Ecosystemen kunnen deze snelle verandering niet aan
16-Tsjernobyl was een enorme ramp!	17-Er sterven steeds meer diersoorten uit	18-De woestijn rukt op	19-Lucht verontreiniging met fijn stof kost duizenden mensenlevens	20-We hebben geen geld meer over voor het milieu
21-De technologie van windmolens is nog in ontwikkeling	22-De zeespiegel stijgt onrustbarend	23-Het afvalprobleem van kernenergie is niet opgelost	24-We laten ons leiden door het voorzorgs principe	25-Skeptici zijn pionnen van de olie-industrie

1 - De zon schijnt gratis en de wind waait ook gratis

Dat is waar, maar volgens die redenering zijn olie, gas en kolen ook gratis. Het kostte immers niets om ze in de grond te stoppen? Het omhoog pompen, raffineren en distribueren kost wel geld, en zonnecollectoren en windmolens zijn ook niet gratis. Alles bij elkaar opgeteld blijken zon- en windenergie helaas een stuk duurder dan olie en gas en kolen of uranium. Subsidies lossen wat dat betreft weinig op: U merkt de kosten wat minder rechtstreeks, maar de maatschappij als geheel wordt er wel een stukje armer van en uiteindelijk moet die rekening wel betaald worden.

2 - Straks krijgen we malaria in Nederland!

Door de klimaatverandering zou straks in Nederland wellicht malaria voor kunnen komen, zo vrezen sommigen. Maar dat is niks bijzonders: In 1970 verklaarde de Wereld Gezondheidsorganisatie Nederland officieel malariavrij. Malaria heeft niets met temperatuur te maken. Op de grens van de VS en Mexico zijn steden die aan de Mexicaanse kant wel en aan de Amerikaanse kant geen malaria hebben. Verklaring: rijkdom maakt hygiëne mogelijk. *Wealthier is healthier*. Het is dus zinloos om iets tegen opwarming te doen: laten we er voor zorgen dat men in malarialanden wat rijker wordt!

3 - De mens mergelt de aarde uit

In de oertijd werd de aarde nog niet uitgemergeld: alle olie en ijzer en andere grondstoffen zaten nog in de grond. Voor wie was dat eigenlijk goed? Voor de mensen? Voor de aarde zelf? (*) IJzer en olie kregen pas waarde op het moment dat iemand ontdekte dat je er iets *nuttigs* mee kan doen. Een grondstof is dus pas waardevol als *de mens* deze waardevol *maakt*.

Vanuit die optiek mergelt de mens de aarde dus niet uit maar maakt deze juist steeds rijker en waardevoller. We halen er iets waardeloos uit en we maken daar iets waardevols van.

Ja, ongetwijfeld zal ooit de olie een keer op zijn, maar is dat erg? Dankzij de milieubeweging weten we nu dat er voldoende alternatieven zijn om dat op te vangen.

(*) Sommige mensen denken dat de aarde een echt wezen is - zij geloven soms ook in kabouters en elfen.

4 - Het is nog nooit zo warm geweest

Deze bewering is gebaseerd op de zogeheten hockeystickstudies. Daarvoor analyseerde men ondermeer de dikte van boomringen in de afgelopen duizend jaar. Klinkt ingewikkeld en dat is t ook: de studies zijn inmiddels geheel door de mand gevallen: de berekeningen kloppen niet en men vermoedt dat er sprake is van fraude. Inmiddels is duidelijk geworden dat in de VS 1934 een warmer jaar was dan 1998, dat Antarctica afkoelt, en de de temperatuur de laatste jaren een zeer lichte daling vertoont (terwijl de CO₂-concentraties stijgen).

Maar de gletschers smelten toch? Sommige doen dat inderdaad, in de Alpen bijvoorbeeld, en bij dat smelten komen boomstronken bloot. Daar stonden vroeger dus bomen. Het was er ten tijde van de Romeinen waarschijnlijk warmer dan nu. En zo zijn er meer periodes in de geschiedenis gevonden die relatief warm waren. Het is interessant dat die periodes eigenlijk altijd samen vielen met welvaart en bloei van de cultuur.

5 - Ons voedsel wordt steeds minder betrouwbaar

Als dat zo is, waarom eist U dan Uw belastinggeld niet terug want de overheid besteedt *vermogens* aan het opspeuren van de allerminiemste vervuiling van Uw voedsel. Deskundigen zeggen echter dat nergens zulk schoon voedsel wordt gemaakt als in de industrie en dat veel mensen vooral *thuis* op een smerig met hun voedsel om gaan. Feit is dat we het beste voedsel van alle tijden hebben.

De natuur maakt overigens veel meer zogenaamde kankerverwekkende stoffen dan de industrie. Maar ook die doen er niet toe. Biologisch eten voegt *niets* toe aan Uw gezondheid, zelfs de Consumentenbond vindt dat nu ook. Na decennia peperduur voedingsonderzoek is men eigenlijk nog steeds niet verder dan het advies: eet niet te veel, het doet er niet zoveel toe wat, als je maar voor wat afwisseling zorgt.

6 - Duurzaam

Een geheel uitgeholde modekreet. Plastic gaat heel lang mee en is dus uiterst duurzaam. Toch schijnt het niet goed te zijn. Ouderwetse verf gaat veel langer mee dan de moderne oplosmiddelvrije verf, en is dus veel duurzamer, maar toch moeten we die niet meer gebruiken. Het is dus niet te volgen.

Oorspronkelijk bedoelde men met 'duurzaam': zo met de aarde om gaan dat ook toekomstige generaties er nog goed gebruik van kunnen maken. Maar ook dat is een open deur want dat is precies waar iedereen die kinderen heeft zijn leven lang mee bezig is. Een politicus gebruikt het woord 'duurzaam' vooral om zijn goedgelovige publiek in te palmen, vergelijkbaar met een oplichter die een paar witte schoenen aantrekt.

7 - De temperatuur op de pool stijgt steeds sneller

Ja wow! Wat gaat dat snel, als het in dit tempo doorgaat dan is over 1000 jaar de ijsskape op Groenland gesmolten.

Wat!? *zo snel? Over 1000 jaar al?*

Er zijn wel degelijk signalen van opwarming in de noordelijke poolstreek, maar ze zijn zeer verwarrend. Bijvoorbeeld: Groenland smelt langs de randen, maar de ijsskape als totaal groeit juist en de temperatuur daalt er. Op de Zuidpool wordt het kouder, maar op een klein deel ervan juist weer niet. Dit is geen verwarring zaaien, dit is verwarring rapporteren. Er is geen normaal mens die chocola kan maken van deze brij van gegevens en iemand die zich nu zorgen maakt over een probleem dat over 1000 jaar optreedt is niet goed bij zijn hoofd.

8 - We moeten een betere wereld aan onze kinderen achterlaten

Van harte mee eens, maar dat lukt niet door geld verspillen aan milieuonzin, het eindeloos emmeren over klimaatverandering. Anders gezegd: kunnen we die miljarden die we nu besteden aan de klimaatverandering niet beter gebruiken om in Bangla Desh de dijken op te hogen, en in Pakistan huizen te bouwen die beter bestand zijn tegen aardbevingen? Als we de problemen die ons *nu* bedreigen niet eens aanpakken waarom gaan we dan wel een vaag probleem in de toekomst aanpakken? Hebben we geld over?

9 - Het milieu wordt steeds viezer

Dit is een borrelpraatje. Natuurlijk zijn er op aarde nog plekken die viezer worden, de dominerende trend is echter dat het schoner wordt. In de rijke, maar ook in de arme wereld. Het schoonmaken van het milieu is een *doorgeslagen* geloof geworden: vroeger was het water te vies voor vissen, nu is het te schoon voor vissen.

Analyse apparatuur wordt steeds beter en als gevolg daarvan kunnen we steeds kleinere hoeveelheden van bepaalde chemische stoffen terugvinden. Dat is wetenschappelijk heel interessant, maar gezonder worden we daar niet van, want in dergelijke *piepkleine* hoeveelheden zijn stoffen niet gevaarlijk. Die moet je niet schoon willen maken, daar moet je je schouders voor ophalen (de gevaren van bijvoorbeeld dioxine en plutonium worden *enorm* overschat).

10 - De PLANEET is in gevaar

Zure regen, grondstoffen tekorten, dioxine, asbest, klimaatverandering, het gat in de ozonlaag, de afgelopen decennia zijn we aan de lopende band doodsbang gemaakt voor allerlei problemen die iedere keer de planeet bedreigden. Nooit was het een lokaal probleem, maar altijd wereldomspannend, nooit was het beheersbaar, altijd was het eigenlijk al te laat om er iets aan te doen. En de ene angstgolf was nog niet weggeëbd of de volgende diende zich aan. De verantwoordelijken: Milieudefensie, Greenpeace, Natuur & Milieu, Wereld NatuurFonds en nog zo wat clubs. Terugkijkend kun je maar één ding concluderen: ze hadden het steeds mis. De planeet is niet in gevaar, en ook nooit geweest. Advies: zeg Uw lidmaatschap van die clubs op.

11 - We moeten in harmonie met de natuur leven

Dit hoor je vooral van mensen die in de stad wonen, mensen op het platteland weten dat de natuur behoorlijk *vervelend* kan zijn en dat in harmonie leven met ratten, insecten, onkruid, overstromingen, wilde dieren, vogelvraat, uitdrogingen, en ziektes verdraaid moeilijk kan zijn.

Volkeren die in harmonie met de natuur leven, hebben doorgaans een levensverwachting die veel lager is dan die van ons en dat illustreert dat hun 'natuurlijke' gezondheidszorg het echt aflegt tegen die van ons. Niets om naar terug te verlangen dus.

12 - Er bestaat wereldwijd consensus over de klimaatverandering

Binnen Ajax bestaat ongetwijfeld consensus dat Ajax de beste club aller tijden is, maar in de rest van de wereld denkt men daar anders over. Een Feijenoordsupporter zal er bij Ajax ras uitgewerkt worden.

Bij het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) is iets vergelijkbaars aan de hand. Hier onderzoekt men voor veel geld of de klimaatverandering werkelijk plaatsvindt. Je kansen op subsidie worden niet groter als je roept: we zijn het onderling niet eens. Dus je zorgt er voor dat je het onderling wel eens wordt, door de Feijenoordsupporters naar buiten te werken. Het zijn er inmiddels heel wat.

Er is dus geen consensus, en als die er wel zou zijn zou dat nog niet veel zeggen: over de waarheid beslis je niet met meerderheid van stemmen.

13 - De Amazone als de longen van de aarde

Bomen produceren zuurstof, maar consumeren die zuurstof ook weer. De netto bijdrage van de Amazone aan de wereldbehoefte aan zuurstof is verwaarloosbaar. Als de Amazone in zijn geheel omgekapt zou worden zou niemand daardoor ademhalingsmoeilijkheden krijgen. Het belang van het regenwoud wordt sowieso overdreven: bijvoorbeeld als bron voor een uniek nieuw geneesmiddel tegen kanker. Waarschijnlijk lukt het vinden van zo'n geneesmiddel sneller door achter de computer

te gaan zitten en iets te ontwerpen. Moet de Amazone dan maar omgehakt worden? Geen idee, laat de Brazilianen daar maar over beslissen, het is hun bos. Voor de CO₂ hoef je van de Amazone ook niets te verwachten: jonge bomen nemen weliswaar CO₂ op, maar oude bomen en dode bomen produceren juist CO₂.

14 - Van bestrijdingsmiddelen krijg je kanker

Onzin. Wie wel of niet kanker krijgt wordt bepaald in de *loterij*, en als je maar lang genoeg leeft krijgen we allemaal kanker. Behalve niet meer roken is het uiterst armzalig wat je daar aan kunt doen: het milieu of de levensstijl hebben maar een zeer beperkte invloed, om het over bestrijdingsmiddelen maar helemaal niet te hebben. Die hebben juist ontelbaar mensenlevens gered.

15 - Ecosystemen kunnen deze snelle verandering niet aan

Ecosystemen worden nogal eens afgeschilderd als een oud vrouwtje dat geholpen moet worden met oversteken. In werkelijkheid zijn ecosystemen zeer sterk en veerkrachtig. Toch worden ze vaak verstoord, soms door de mens, vaak door de natuur zelf. Sommige ecosystemen leggen bij klimaatverandering het loodje, andere varen er wel bij. Deze opmerking zegt dus eigenlijk niets. Zo is de verwachting dat de verwarming van het noordpoolgebied behalve het verdwijnen van een aantal ecosystemen ook een forse *toename* van de biodiversiteit tot gevolg kan hebben. Stabiliteit in de natuur bestaat niet.

16 - Tsjernobyl was een enorme ramp!

Bij de ontploffing van de kerncentrale in Tsjernobyl (1986) zijn ongeveer 50 mensen om het leven gekomen: 30 door straling en de rest door andere ongelukken. Speculaties over tienduizenden of zelfs honderdduizenden extra stralingsdoden zijn niet serieus te nemen. Er is juist reden om te denken dat de straling uit de kerncentrale positief op de gezondheid van de mensen werkt. Maar de wezenloze paniek die gepaard ging met Tsjernobyl heeft wel slachtoffers geëist, bijvoorbeeld in de vorm van onnodige abortussen, zelfmoorden, psychiatrische problemen zoals angststoornissen en drankmisbruik. Maar als dit het ergste ongeluk was wat er met een kerncentrale kan plaatsvinden, dan is er alle reden om door te gaan met kernenergie.

17 - Er sterven steeds meer diersoorten uit

De natuur is voortdurend in beweging: diersoorten komen en diersoorten gaan. 99% van alle 'extincties' vond plaats voordat de mens op aarde kwam. Het is uiterst moeilijk vast te stellen of een dier echt is uitgestorven. En: waarom lukt het toch niet om de bisamrat uit te roeien (al was het maar in Nederland). Bij het gros van de diersoorten die uitsterven betreft het overigens insecten. Is dat erg?

Maar ook al zullen er altijd diersoorten uitsterven, de gedachte dat dat steeds sneller gaat wordt te makkelijk geuit: juist de rijke westerse wereld doet allerlei moeite om dieren te beschermen. Eerdere generaties hadden daar geen tijd of geld voor.

18 - De woestijn rukt op

Het wetenschappelijke tijdschrift *The Journal of the Arid Environment* (Tijdschrift over droge milieus) wijdde in november 2005 een heel thema nummer aan het *vergroenen* van de Sahel. Deze kurkdroge woestijnachtige streek die de gehele breedte van Afrika beslaat, ontvangt veel meer regen dan vroeger. De woestijn is juist

op zn retour en hopelijk daarmee ook de hongersnoden. Maar strikt genomen: er gaat nu wel een uniek woestijnmilieu naar de knoppen. Is dat erg?

19 - Luchtverontreiniging met fijn stof kost duizenden mensenlevens

Dit is een *hype*, zoals in het tijdschrift Natuur Wetenschap en Techniek van januari 2006 werd getoond. Er bestaan geen fijn stof doden, het cijfer van duizenden doden is simpelweg een slag in de lucht. Het is het meest recente voorbeeld van hoe milieuhysterie onze portemonnee kan plunderen zonder een enkel positief gevolg. Allerlei bouwprojecten zijn stilgelegd vanwege de bestrijding van een fakeprobleem.

20 - We hebben geen geld meer over voor het milieu

Er wordt juist enorm veel geld uitgegeven aan het milieu en heel vaak zinloos. Als er dioxine-kippen uit de schappen van de supermarkt worden gehaald dan kost dat miljoenen die geen enkel extra mensenleven redden. In de gezondheidszorg komen ze juist geld tekort. Er zijn nog veel meer van dit soort voorbeelden. Lees het Groenboek van de Groene Rekenkamer (www.groenerekenkamer.nl), of dit verhaal: http://www.richel.org/theodoc/get_article.php3?id=36370

21 - De technologie van windmolens is nog in ontwikkeling

We zitten met windmolens al lang aan de maximale hoeveelheid energie die er uit de wind te halen is. Er zullen op ander gebied nog wel wat verbeteringen komen, maar die zullen geen extra opbrengsten tot gevolg hebben. Misschien wordt windenergie aantrekkelijker als de olie op is, het is beter om daar maar op te wachten. Er is helemaal geen energieprobleem, er is energie zat, en als de overheid zich uit deze markt terug zou trekken zou er een stortvloed aan goedkope energie op de markt komen. Zelfs olie is er nog in ruime mate, recent is bij Brazilië weer een enorm veld ontdekt.

22 - De zeespiegel stijgt onrustbarend

Duizenden jaren terug kon je wandelen van Nederland naar Engeland, maar reeds 10.000 jaar voor de ontdekking van het broeikas-effect begon de zeespiegel al te stijgen, en doet dat ook nog vandaag de dag. Maar er is geen enkel bewijs dat die stijging sneller gaat als gevolg van de klimaatverandering.

Ja maar Bangla Desh dan en de eilanden in de Stille Oceaan?

Bangla Desh wordt nu al regelmatig overstroomd, maar dat komt niet door de klimaatverandering maar doordat corruptie het bouwen van goede dijken in de weg staat. In de eilanden in de Stille Oceaan is helemaal niets aan de hand. Bangmakerij is het.

23 - Het afvalprobleem van kernenergie is niet opgelost

Het afvalprobleem van kernenergie is *al lang* opgelost en wel op twee manieren: ten eerste is de kans dat iemand over een kwart miljoen jaar in aanraking komt met stralende restanten van dat afval uiterst gering. Het is niet realistisch om je daar zorgen over te maken. Dat is niet duurzaam, dat is dekadent.

Maar als het dan toch gebeurt is die persoon waarschijnlijk juist blij: steeds duidelijker wordt dat straling bij lange na niet zo gevaarlijk is als velen vrezen, maar juist de gezondheid bevordert.

24 - We laten ons leiden door het voorzorgsprincipe

Het voorzorgsprincipe zegt dat je iets niet doet als je niet zeker weet of er misschien

problemen van kunnen komen. Dat kun je heel absurd voorstellen: omdat U niet zeker weet dat U niet dood gereden wordt gaat U dus niet meer naar uw werk. Dat kan natuurlijk niet, maar het overheidsbeleid is doortrokken van een verlamdende angst om wat dan ook te doen dat enige risico in zich draagt. Maar (verstandig) risico's nemen is een onderdeel van vooruitgang, en het voorzorgsprincipe is eigenlijk een totale rem op de vooruitgang. Angst is een slechte raadgever. Het voorzorgsprincipe moet afgeschaft worden.

25 - Skeptici zijn pionnen van de olie-industrie

Er zijn voorbeelden van olieindustrieën die actiegroepen sponsoren en zo hopen dat er in de media ook eens wat andere geluiden klinken. Het is eigenlijk een welkome aanvulling/correctie op de eindeloze golf van bangmakerij die met behulp van belastinggeld over ons wordt uitgestort. De overheid is een politiek instrument en overheidsgeld krijg je alleen maar als je een verhaal naar buiten brengt dat politiek goed ligt: bangmakerij dus.

De Nederlandse milieuorganisaties zijn overigens zeer wel bij kas. Milieudefensie, Natuur en Milieu en het Wereld Natuur Fonds, Greenpeace, ze kunnen zich zelfs televisiespots permitteren. Dat zou de Groene Rekenkamer ook wel willen, maar het Nederlandse bedrijfsleven durft nauwelijks meer de beurs te trekken uit angst voor de milieubeweging.

MilieuBullshitBingo werd door Theo Richel ontwikkeld voor de Groene Rekenkamer. Bezoek ons op www.groenerekenkamer.nl .